

Naziv istraživanja

Sektor poslovnih statistika, Odsjek za statistiku usluga i vanjske trgovine

Federalni zavod za statistiku

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine**Federalni zavod
za statistiku**

- [1. Kontakt](#)
- [2. Ažuriranje metapodataka](#)
- [3. Statistički prikaz](#)
- [4. Mjerna jedinica](#)
- [5. Referentni period](#)
- [6. Ovlašti institucija](#)
- [7. Povjerljivost](#)
- [8. Politika objavljivanja](#)
- [9. Učestalost diseminacije](#)
- [10. Dostupnost i jasnoća](#)
- [11. Upravljanje kvalitetom](#)
- [12. Relevantnost](#)
- [13. Tačnost i pouzdanost](#)
- [14. Pravodobnost i poštovanje rokova objavljivanja](#)
- [15. Usklađenost i uporedivost](#)
- [16. Trošak i opterećenje](#)
- [17. Revizija podataka](#)
- [18. Statistička obrada](#)
- [19. Komentar](#)

S.01 Kontakt

S.01.1	Organizacija za kontakt	Federalni zavod za statistiku
S.01.2	Jedinica u organizaciji za kontakt	Odsjek za statistiku usluga i vanjske trgovine
S.01.3	Ime osobe za kontakt	Elvir Juljević Nikola Radović Merima Beganović Aida Ljuca
S.01.4	Funkcija osobe za kontakt	Šef odsjeka za statistiku usluga i vanjske trgovine Stručni savjetnik za statistiku unutarnje trgovine Stručni savjetnik za statistiku komunikacija i informatičko društvo Stručni savjetnik za strukturne poslovne statistike
S.01.5	Poštanska adresa osobe za kontakt	Zelenih beretki 26 71000 Sarajevo
S.01.6	Adresa elektronske pošte osobe za kontakt	elvir.juljevic@fzs.ba nikola.radovic@fzs.ba merima.beganovic@fzs.ba aida.ljuca@fzs.ba
S.01.7	Broj telefona osobe za kontakt	033/407-030 033/407-034 033/407-035
S.01.8	Broj telefaksa osobe za kontakt	-

S.02 Ažuriranje metapodataka		
S.02.1	Posljednja metapodataka	certifikacija
S.02.2	Posljednje metapodataka	objavljivanje
S.02.3	Posljednje metapodataka	ažuriranje

S.03 Statistički prikaz
S.03.1 Opis podataka
Istraživanjima Mjesečni izvještaj ostalih uslužnih djelatnosti (obrazac M KPS USL01) i Mjesečni izvještaj u prijevozu i skladištenju (obrazac M KPS TRANS 01) prikupljaju se podaci o prometu u ostalim uslužnim djelatnostima i prijevozu i skladištenju. Cilj provođenja ovih statističkog istraživanja je izračun indeksa prometa ostalih uslužnih djelatnosti i prijevoza i skladištenja za Federaciju Bosne i Hercegovine, kao i praćenje dinamike kretanja prometa. Indeksi prometa su kratkoročni pokazatelj razvoja privrede i izračunavaju se u redovnoj kvartalnoj periodici.
S.03.2 Sistem klasifikacija
U statističkim istraživanjima ostalih uslužnih djelatnosti i prijevoza i skladištenja koristi se Klasifikacija djelatnosti Bosne i Hercegovine – KD BiH 2010, koja je u potpunosti usklađena sa Evropskom klasifikacijom ekonomskih djelatnosti NACE Rev. 2.
S.03.3 Obuhvat sektora
Nije primjenjivo
S.03.4 Statistički pojmovi i definicije
Statističke varijable istraživanja ostalih uslužnih djelatnosti su: promet (varijabla 120) i cijene (varijabla 310). Podaci o broju zaposlenih, odrađenim radnim satima, plaćama i naknadama su u nadležnosti Odsjeka za statistiku tržišta rada. Varijabla 310 – cijene, je u fazi razvoja. Promet obuhvata vrijednost svih prodatih roba i usluga na tržištu u posmatranom mjesecu bez obzira na to da li je naplaćen i nezavisno od toga od koje djelatnosti je ostvaren. Iz prometa se isključuje porez na dodanu vrijednost (PDV), prodaja osnovnih sredstava, te drugi vanredni i finansijski prihodi. PDV je indirektni porez na potrošnju, koji se naplaćuje pri svakoj određenoj fazi u proizvodnom i distribucijskom lancu. Obuhvaća porez na dodanu vrijednost obračunat kupcu. Podaci o prihodu od prijevoza i skladištenja (obrazac K KPS TRANS 01) raščlanjuju se po vrstama prodatih usluga, odnosno prema djelatnostima u kojima je ostvaren na: - Prihodi od usluga prijevoza uključuju prihode ostvarene od prijevoza robe i prijevoza putnika. - Prijevoz robe uključuje prijevoz obavljen između mjesta utovara i mjesta istovara robe unutar granica zemlje i/ili između mjesta utovara robe u zemlji i mjesta istovara u inostranstvu i obratno. - Prijevoz putnika uključuje prijevoz obavljen između mjesta ukrcaja i mjesta iskrcaja putnika unutar granica zemlje i/ili između mjesta ukrcaja putnika u zemlji i mjesta iskrcaja u inostranstvu i obratno, te prijevoz putnika obavljen između dva mjesta u inostranstvu. - Prihodi od usluga skladištenja uključuju prihode ostvarene kao rezultat rada skladišta i skladišnih objekata za sve vrste robe (npr. silosi za žitarice, skladišta za mješovitu robu, rashladna skladišta, skladišta cisterni, skladišta roba u slobodnim zonama, komore za brzo zamrzavanje i sl.). - Prihodi od pomoćnih djelatnosti u prijevozu uključuju prihode ostvarene od usluga vršenja djelatnosti prijevozne infrastrukture (usluge autobusnih i željezničkih stanica, usluge aerodroma, terminala, tunela, mostova, riječnih i morskih luka i sl.), agencija za prijevoz i rukovanje teretima kao i od održavanja cjelokupne prijevozne opreme. - Prihodi iz ostalih poslovnih djelatnosti uključuju prihode ostvarene obavljanjem djelatnosti koje prema klasifikaciji djelatnosti KD BiH 2010 nisu prijevoz i skladištenje. Ova stavka ne uključuje finansijske i vanredne prihode. Primljene subvencije uključuju subvencije primljene od države ili drugih javnih organa sa ciljem uticaja na nivo proizvodnje ili cijena usluga. Isključuju se subvencije za kapitalni račun i iznosi koji se odnose na oslobađanja od troškova socijalnog osiguranja.
S.03.5 Statistička jedinica
Izvještajne jedinice su uzorkom odabrani poslovni subjekti – pravna lica koja su prema glavnoj djelatnosti registrovani u područjima: H – Prijevoz i skladištenje; I – Hotelijerstvo i ugostiteljstvo; J - Informacije i komunikacije; L-Poslovanje nekretninama; M - Stručne, naučne i tehničke djelatnosti (isključujući granu 70.1. i oblasti 72 i 75); N - Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti. Podaci za područje L, oblast N77 i grane N81.1. i N81.3) se prikupljaju, ali ne objavljuju.

Podaci se prikupljaju na nivou poslovnog subjekta.
Preduzetnici nisu uključeni u ovo istraživanje.

S.03.6 Statistička populacija

Statistička populacija su poslovni subjekti - pravna lica s glavnom djelatnošću u područjima: H-Prijevoz i skladištenje; I – Hotelijerstvo i ugostiteljstvo; J - Informacije i komunikacije; L-Poslovanje nekretninama M - Stručne, naučne i tehničke djelatnosti (isključujući granu 70.1. i oblasti 72 i 75); N - Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti.
Fizička lica-obrtnici nisu obuhvaćeni ovim istraživanjem.

S.03.7 Referentno područje

Federacija BiH.

S.03.8 Vremenski obuhvat

Prikupljeni podaci se odnose na podatke prethodnog mjeseca, kvartalni podaci dostupni od prvog kvartala 2010.godine

S.03.9 Bazni period

Bazni period je 2021.godina

S.04 Mjerna jedinica

Mjerna jedinica je promet izražen u konvertibilnim markama, bez Poreza na dodanu vrijednost.

S.05 Referentni period

Podaci se prikupljaju mjesečno, objavljuju kvartalno.

S.06 Ovlasti institucija

S.06.1 Pravni akti i drugi sporazumi

Istraživanje ostalih uslužnih djelatnosti se provodi na osnovu Zakona o statistici u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“ broj 63/03 i 9/09), Programa provođenja statističkih istraživanja od interesa za Federaciju BiH za period 2021 – 2024 („Službene novine Federacije BiH“ broj 19/17) i Plana provođenja statističkih istraživanja od interesa za Federaciju BiH za 2022. godinu („Službene novine Federacije BiH“ br.05/21). Metodologija istraživanja za STS temelji se na:

- Uredbi Vijeća (EU) br.1165/98 o kratkoročnim poslovnim statistikama od 19.maja 1998.
- Uredbi Evropskog parlamenta i Vijeća (EU) br. 1882/2003 i 1158/2005 o izmjenama i dopunama Uredbe Vijeća 1165/98
- Uredbi Komisije (EU) br. 1503/2006 i Evropskog parlamenta i Vijeća (EU) 1893/2006 o provedbi, izmjenama i dopunama Uredbe Vijeća (EU) br. 1156/98 o kratkoročnim statistikama u pogledu definicija i varijabli, propisa varijabli i učestalosti prikupljanja podataka
- Uredbi Komisije (EU) br. 1178/2008 i 329/2009 i Uredbi Evropskog parlamenta i Vijeća (EU) br. 596/2009.

Opširnija metodološka objašnjenja objavljena su u Metodološkom dokumentu koji je dostupan na internet stranici Federalnog zavoda za statistiku:

<http://fzs.ba/index.php/klasifikacije-i-metodologije/english-metodologije/trgovina-i-ostale-usluge/>

S.06.2 Dijeljenje podataka

-

S.07 Povjerljivost

S.07.1 Politika povjerljivosti

Povjerljivost statističkih podataka je regulisana i zahtijevana Zakonom o statistici Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“ broj 63/03 i 9/09), i to u dijelu V – Upotreba, povjerljivost i zaštita podataka. Upotreba, povjerljivost i zaštita podataka utvrđena je čl. od 36. do 42. Zakona o statistici u Federaciji BiH. Tako se u članu 37. Zakona o statistici u Federaciji BiH navodi da "Tokom prikupljanja, obrade i distribucije statističkih podataka Federalni zavod i drugi zakonom ovlašteni organi i ustanove, poduzeće sve neophodne mjere organizacione, regulatome, upravne i tehničke prirode koje su potrebne da se zaštiti povjerljivost podataka od nedozvoljenog pristupa, objavljivanja i korištenja u druge a ne u statističke svrhe", a u članu 38. istog Zakona se kaže "Lica koja imaju pristup povjerljivim podacima moraju se pridržavati odredbi ovog zakona i nakon prestanka radnog odnosa". Federalni zavod za statistiku distribuira statistike u skladu sa statističkim načelima Kodeksa prakse Evropske statistike, a posebno s načelom statističke povjerljivosti.

S.07.2 Postupanje s povjerljivim podacima

Podaci se objavljuju na agregiranom nivou. Individualni podaci predstavljaju službenu tajnu. Na osnovu člana 39. „U svrhe obavljanja naučno-istraživačke djelatnosti, Federalni zavod i ovlašteni organi za poslove statistike mogu, na osnovu pisanog zahtjeva, davati individualne podatke, bez da se iz tih podataka može direktno ili indirektno prepoznati individualna izvještajna jedinica. O korištenju statističkih podataka iz stava 1. ovog člana sklapa se poseban ugovor na osnovu kojeg se korisnik obavezuje, pod materijalnom i krivičnom odgovornošću, da će statističke podatke koristiti samo u svrhu koja je navedena u zahtjevu, da ih neće dati na uvid i korištenje neovlaštenim licima te da će ih nakon upotrebe uništiti. Federalni zavod i ovlašteni organi za poslove statistike vode evidenciju o korisnicima iz stava 2. ovog člana i svrsi za koju su statistički podaci dati na raspolaganje.“ Na osnovu člana 41. Zakona „Dostavljanje podataka između Federalnog zavoda i Agencije ne podliježe ograničenjima u vezi s povjerljivošću podataka ukoliko je taj proces neophodan za izradu, unapređenje i kvalitet koji statistički podaci za Bosnu i Hercegovinu moraju zadovoljiti.“.

S.08 Politika objavljivanja

S.08.1 Kalendar objavljivanja

Kalendar objavljivanja je dostupan na web stranici Federalnog zavoda za statistiku krajem decembra tekuće godine za cijelu narednu godinu. U njemu korisnici mogu naći informacije o datumu objavljivanja podataka, broju statističkog izdanja, nazivu publikacije, vrsti statističkog izdanja i razdoblje na koje se odnosi.

S.08.2 Pristup kalendaru objavljivanja

<https://fzs.ba/wp-content/uploads/2025/06/Kalendar-publikovanja-2025..pdf>

S.08.3 Dostupnost korisnicima

Princip je da svi korisnici imaju jednak pristup statističkim podacima.

S.09 Učestalost diseminacije

Podaci se objavljuju kvartalno, u skladu s Kalendarom publikovanja Federalnog zavoda za statistiku.

S.10 Dostupnost i jasnoća

S.10.1 Saopćenja

<http://fzs.ba/index.php/publikacije/saopcenjapriopcenja/trgovina-i-ostale-usluge/>
<http://fzs.ba/index.php/statisticke-oblasti/poslovne-statistike/prijevoz-skladistenje-i-telekomunikacije/>

S.10.2 Publikacije

"Federacija BiH u brojkama"
<http://fzs.ba/index.php/2016/09/07/federacija-bih-u-brojkama/>

S.10.3 Mrežna baza podataka

On-line baza podataka nije dostupna korisnicima podataka statističkog istraživanja

S.10.3.1 AC1. Tabele s podacima – konsultacije
Nije primjenjivo
S.10.4 Pristup mikropodacima
Članom 39. Zakona je propisano: "U svrhe obavljanja naučno-istraživačke djelatnosti Federalni zavod i ovlašteni organi za poslove statistike mogu, na osnovu pisanog zahtjeva, davati individualne podatke, bez da se iz tih podataka može direktno ili indirektno prepoznati individualna izvještajna jedinica. O korištenju statističkih podataka iz stava 1. ovog člana sklapa se poseban ugovor na osnovu kojeg se korisnik obavezuje, pod materijalnom i krivičnom odgovornošću, da će statističke podatke koristiti samo u svrhu koja je navedena u zahtjevu, da ih neće davati na uvid i korištenje neovlaštenim licima te da će ih nakon upotrebe uništiti. Federalni zavod za statistiku i ovlašteni organi za poslove statistike vode evidenciju o korisnicima iz stava 2. ovoga člana i svrsi za koju su statistički podaci dati na raspolaganje." U skladu sa navedenom odredbom Zakona se i provodi procedura za dobijanja mikro podataka.
S.10.5 Ostalo
Podaci se pripremaju i prema zahtjevu korisnika.
S.10.5.1 AC 2. Metapodaci – konzultacije
Ne obavlja se posebno mjerenje broja konsultacija setova podataka za predmetno statističko istraživanje.
S.10.6 Dokumentacija o metodologiji
https://fzs.ba/index.php/klasifikacije-i-metodologije/english-metodologije/trgovina-i-ostale-usluge/
S.10.6.1 AC 3. Stopa potpunosti metapodataka
Od ukupnog broja (85) meta data elemenata sadržanih u SIMS (Single Integrated Metadata Structure) za statistiku ostalih uslužnih djelatnosti osigurano je 74 elementa. Stopa kompletnosti metapodataka (AC3) iznosi 85,9%.
S.10.7 Dokumentacija o kvaliteti
https://fzs.ba/index.php/statisticki-standardi/ https://fzs.ba/index.php/o-nama/kvalitet-u-statistici/
S.11 Upravljanje kvalitetom
S.11.1. Osiguranje kvalitete
Federalni zavod za statistiku slijedi preporuke o organizaciji i upravljanju kvalitetom date u Kodeksu prakse europske statistike (CoP), i implementira smjernice date u Okviru za osiguranje kvaliteta europskog statističkog sistema (QAF). Više, u vezi osiguranja kvaliteta, se nalazi u dokumentu Implementacija Kodeksa prakse evropske statistike u Federalnom zavodu za statistiku - samoprocjena i buduće aktivnosti http://fzs.ba/index.php/o-nama/kvalitet-u-statistici/
S.11.2. Procjena kvalitete
-
S.12 Relevantnost
S.12.1 Potrebe korisnika
Ključni korisnici podataka iz statističkog istraživanja ostalih uslužnih djelatnosti su Odsjek za statistiku nacionalnih računa, Odsjek za statistički poslovni registar i ekonomske klasifikacije. Eksterni ključni korisnici su Agencija za statistiku BiH, pa i poslovni subjekti, finansijske institucije, analitičari, mediji, opća javnost, interni korisnici i drugi. Podaci koji nisu objavljeni, a koje zahtijevaju korisnici podataka mogu se dostaviti na osnovu jasno definisanog zahtjeva korisnika podataka poštujući načelo V – Upotreba, povjerljivost i zaštita podataka Zakona o statistici u Federaciji BiH.

S.12.2 Zadovoljstvo korisnika

Istraživanje o zadovoljstvu korisnika provodi se na nivou Federalnog zavoda za statistiku.

Istraživanje se provodi za sve oblasti, što uključuje i ostale uslužne djelatnosti.

Rezultate je moguće pronaći na web stranici Federalnog zavoda za statistiku, link: <https://fzs.ba/index.php/o-nama/kvalitet-u-statistici/>.

Odsjek za publicistiku prati i evidentira broj zaprimljenih zahtjeva prema vrsti zahtjeva, oblasti na koju se odnosi, raspoloživosti i složenosti zahtjeva, uključujući i zahtjeve koji se odnose na predmetne statistike.

S.12.3 Potpunost

Metodologija istraživanja se temelji na Uredbi Vijeća o kratkoročnim poslovnim statistikama (EC No. 1165/98 (Annex D), 1158/05, 1503/06 i 1893/06). Tromjesečne varijable koje zahtjeva STS regulativa za kratkoročne statistike su prometa (120), broj zaposlenih (210), plate i naknade (230), odrađeni sati rada (220), cijene outputa (310).

U skladu s ovim, vrijednost indikatora Stopa kompletnosti (R1) je 80%. Varijabla Cijene (V310) je u fazi razvoja.

S.12.3.1 R1. Stopa potpunosti podataka (P)

$$R1_u = \frac{4}{5} = 0,8 = 80\%$$

S.13 Tačnost i pouzdanost

S.13.1 Ukupna tačnost

Greške uzorkovanja se javljaju kod istraživanja koja se temelje na slučajnom uzorku, i nastaju kao posljedica činjenice da se u istraživanju ne posmatra cijela populacija, već samo dio te populacije tj. uzorak. Najvažniji statistički pokazatelji reprezentativnosti i tačnosti uzorka su Standardna devijacija i Koeficijent varijacije.

S.13.2 Uzoračka pogreška i A1 indikatori uzoračke pogreške (U)

Za statistiku ostalih uslužnih djelatnosti (M KPS USL 01) računa se Koeficijent varijacije, ali se isti ne objavljuje.

S.13.2.1 A1. Indikatori uzoračke pogreške (P)

CV% za procjene totala ukupnog prometa, po mjesecima za 2024. godinu

UKUPAN PROMET	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Prosjeck
Konačni rezultati	1,09	1,08	0,97	1,91	0,96	1,00	1,23	1,01	1,00	1,86	1,39	1,90	1,28

Za statistiku ostalih uslužnih djelatnosti (M KPS USL 01) računa se Koeficijent varijacije, ali se isti ne objavljuje.

S.13.3 Neuzoračka pogreška i A4

Stopa neodgovora jedinice za P i A5

Stopa neodgovora na određenu varijablu (U)

Greške obuhvata nastaju kao razlika između ciljane populacije i populacije obuhvaćene okvirom. U skladu s ovim moguće su tri greške obuhvata:

- Prekomjerni obuhvat
- Dupliciranje – Udio zajedničkih jedinica
- Nedovoljan obuhvat

S.13.3.1 Pogreška obuhvata

Tabela br. 2 prikazuje stopu broja jedinica u uzorku koje ne pripadaju ciljanoj populaciji u odnosu na ukupan broj jedinica u uzorku. Razlozi za pojavu prekomjernog obuhvata su: druga djelatnost, promjena djelatnosti, stečaj, likvidacija i prestanak rada poslovnog subjekta u toku kalendarske godine. Za statistiku ostalih uslužnih djelatnosti se ne računa ponderisani prekomjerni obuhvat.

Prosječna stopa prekomjernog obuhvata iznosi 6,1%.

S.13.3.1.1 A2. Stopa nadobuhvata

Tabela br.3 Vrijednost pokazatelja prekomjernog obuhvata za 2024.godinu, po mjesecima - neponderisani

Referentni period	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Juni	Juli	August	Septembar	Oktobar	Novembar	Decembar	prosjeck
Broj jedinica u uzorku	1878	1878	1878	1878	1878	1878	1878	1878	1878	1878	1878	1878	1.878
Nerelevantne jedinice u uzorku	120	119	108	115	113	109	107	110	119	117	120	115	114
Stopa prekomjernog obuhvata %	6,4	6,3	5,8	6,1	6,0	5,8	5,7	5,9	6,3	6,2	6,4	6,1	6,1

S.13.3.1.2 A3. Udio zajedničkih jedinica

U ovom istraživanju se ne kombinuju podaci (ne koriste jedinice) iz dva ili više izvora.

S.13.3.2 Pogreška mjerenja

Greške mjerenja nastaju prilikom prikupljanja podataka i dovode do greške u kojoj se zabilježene vrijednosti razlikuju od stvarnih vrijednosti. Formalne kontrole podrazumijevaju provjeru adresnih podataka, provjeru da li su svi traženi podaci uneseni u tabele u upitniku. Tokom unosa podataka u aplikaciji ugrađene su određene hard i soft kontrole koje onemogućavaju ili ograničavaju unos podataka. Ovo podrazumijeva drugu fazu kontrole. Treća faza kontrole podrazumijeva kontrolu tokom obrade podataka i pripreme za objavu kada se podaci upoređuju sa prethodnim periodom. U svakoj od ovih faza ukoliko se uoče određene nepravilnosti uspostavlja se telefonski kontakt ili kontakt putem e-maila s izvještajnom jedinicom s ciljem korigovanja podataka, ili otklanjanja određenih nejasnoća.

S.13.3.3 Pogreška neodgovora

Greška neodgovora je razlika između prikupljenih podataka i onih koji bi bili izračunati da ne postoje nedostajuće vrijednosti. Dvije su vrste neodgovora: neodgovor izvještajne jedinice i neodgovor varijable.

Neodgovor izvještajne jedinice podrazumijeva da je izvještajna jedinica u potpunosti odbila dostaviti izvještaj ili nije ostvaren kontakt s izvještajnom jedinicom. Stopa neodgovora za statističko istraživanje je 2,9%.

S.13.3.3.1 A4. Stopa neodgovora jedinice (P)

Tabela br.4 Stopa neodgovora za 2024.godinu, po mjesecima

Referentni period	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Juni	Juli	August	Septembar	Oktobar	Novembar	Decembar	prosjeck
Broj relevantnih jedinica	1.758	1.759	1.770	1.763	1.765	1.769	1.771	1.768	1.759	1.761	1.758	1.763	1.764
Broj neodgovora	44	45	43	37	43	48	54	53	57	65	55	68	51
Stopa neodgovora (%)	2,5	2,6	2,4	2,1	2,4	2,7	3,0	3,0	3,2	3,7	3,1	3,9	2,9

S.13.3.3.2 A5. Stopa neodgovora na određenu varijablu (P)

-

S.13.3.4 Pogreška obrade

-

S.13.3.5 Pogreška izbora modela

-

S.14 Pravodobnost i poštovanje rokova objavljivanja

S.14.1. Pravodobnost i TP2

Pravodobnost konačnih rezultata (U)

S14.1.1 TP1. Pravodobnost – prvih rezultata (P)

Referentni period	I kvartal	II kvartal	III kvartal	IV kvartal	prosjeak
Datum objave prvih rezultata	26.maj	25.aug	26.nov	25.feb	-
Vremenski razmak (dana)	56	56	56	55	56

Pravovremenost objave prvih rezultata (godišnji prosjek) iznosi T + 56.

S.14.1.2 TP2. Pravodobnost konačnih rezultata (P)

Referentni period	I kvartal	II kvartal	III kvartal	IV kvartal	prosjeak
Datum objave prvih rezultata	30.jun	30.jun	30.jun	30.jun	-
Vremenski razmak (dana)	457	366	274	182	320

Pravovremenost objave konačnih rezultata (godišnji prosjek) iznosi T + 320.

S.14.2. Poštovanje rokova objavljivanja i TP3

Poštovanje rokova objavljivanja – dostava i objavljivanje (U)

Referentni period	I kvartal	II kvartal	III kvartal	IV kvartal	prosjeak
Najavljeni datum objave	26.maj	25.aug	26.nov	25.feb	-
Stvarni datum objave	26.maj	25.aug	26.nov	25.feb	-
Vremenski razmak (dana)	T+0	T+0	T+0	T+0	T+0

Tačnost prve objave iznosi T + 0.

S.14.2.1 TP3. Poštovanje rokova objavljivanja – dostava i objavljivanje (P)

Stopa tačnosti objave podataka za grupu statistika/rezultata iznosi 100%

S.15 Usklađenost i uporedivost
S.15.1 Uporedivost – geografska
Rezultati istraživanja ostalih uslužnih djelatnosti za FBiH se ne upoređuju s rezultatima ostalih članica Evropskog statističkog sistema.
S.15.1 CC1. Koeficijent asimetričnosti kod oglednih statistika
-
S.15.2. Uporedivost – tokom vremena I CC2 Dužina uporedivih vremenskih serija (U)
Statističko istraživanje prijevoza i skladištenja se provodi od 2010.godine. Istraživanje ostalih uslužnih djelatnosti (ostalih usluga) za područja H53, J, M i N se provodi od 2015. godine. Metodom back-castinga, izvršen je preračun vremenske serije za ova područja za period 2010-2013. godina. Zbog promjene metodologije (obuhvat, dizajn uzorka, metode procjene), a s ciljem održavanja dosljednosti i uporedivosti podataka Federalni zavod za statistiku je proveo aktivnost na preračunavanju vremenske serije podataka hotelijerstva i ugostiteljstva (područje I). Preračun historijske serije podataka za hotelijerstvo i ugostiteljstvo urađen je za period 2008-2014 godina primjenom metode uparivanja uzoraka ("match sampling"). Vremenske serije su uporedive za period od prvog tromjesečja 2010. godine, tj. za 15 godina. Dužina uporedivih vremenskih serija je 60 tromjesečja.
S.15.2.1 CC2 Dužina uporedivih vremenskih serija (P)
Vremenska serija ostalih uslužnih djelatnosti je u skladu a ovim uporediva za period od prvog tromjesečja 2010. godine, tj. za 15 godina. Dužina uporedivih vremenskih serija je 60 tromjesečja. Istraživanje je od 2015. godine usklađeno s Uredbom Vijeća o kratkoročnim poslovnim statistikama (EC No. 1165/98 (Annex D), 1158/05, 1503/06 i 1893/06). Napravljen je prekid serije hotelijerstva i ugostiteljstva od 2008. godine. Za period prije 2008. godine nije urađeno povezivanje serije.
S.15.3. Usklađenost među područjima
-
S.15.3.1 Usklađenost kratkoročnih I godišnjih statistika
-
S.15.3.2 Usklađenost s podacima nacionalnih računa
-
S.15.4 Usklađenost – unutrašnja
-
S.16 Trošak i opterećenje
Nije izrađena detaljna analiza obračuna troškova. Godišnji broj obrazaca M KPS USL 01 i M KPS TRANS 01 koji se dostavljaju izvještajnim jedinicama je 5.000 obrazaca za 2024.godinu.
S.17 Revizija podataka
S.17.1. Politika revizije podataka
-
S.17.2. Praksa revizije podataka i A6 prosječna veličina revizije podataka za U

-
S.17.2.1 A6. A6 Prosječna veličina revizije podataka (P)
-

S.18 Statistička obrada

S.18.1 Izvorni podaci

Statistička istraživanja Mjesečni izvještaj ostalih uslužnih djelatnosti i Mjesečni izvještaj o prijevozu i skladištenju se zasnivaju na izvještajnoj metodi. Podaci se prikupljaju direktno od izvještajnih jedinica, na osnovu dostupnih knjigovodstvenih evidencija. Istraživanje se provodi na temelju uzorka koji se izabran iz Statističkog poslovnog registra (SPR), stanje na dan 31.10. Istraživanje se provodi kombinovanom metodom punog obuhvata i slučajnog stratificiranog uzorka. Da bi se osigurala reprezentativnost uzorka i smanjile uzoračke greške vrši se stratifikacija ciljane populacije. Stratifikacije je proces kreiranja manjih grupa tj. stratum. Stratum su unutar sebe homogeni, a između sebe heterogeni. Osnovni kriteriji stratifikovanja su glavna djelatnost poslovnog subjekta i godišnji finansijski prihod. Kao pomoćna stratifikaciona varijabla koristi se broj zaposlenih.

Na osnovu ranije utvrđenih kriterija, vrši se izbor jedinica u uzorku. Za klasu IV (prihod iznad 4.miliona KM) se koristi puni obuhvat, dok se u klasama III (500.000-2.miliona KM) i II (100.000KM-500.000KM) vrši kombinacija punog obuhvata i slučajnog stratificiranog uzorka u zavisnosti od oblasti za koju se bira uzorak.

Ostali subjekti su izabrani u uzorak metodom slučajnog stratificiranog uzorka.

Iz početnog okvira isključeni su subjekti čiji je godišnji finansijski prihod ispod 100.000 KM (cut off).

Okvir je sadržavao 4.124 poslovna subjekta, od čega je u uzorak uključeno 1.878 poslovnih subjekata. Na osnovu rezultata dobijenih uzorkom ocjenjuje se cijeli skup.

S.18.2 Učestalost prikupljanja podataka

Podaci za ovo statističko istraživanje se prikupljaju mjesečno.

S.18.3 Prikupljanje podataka

Podaci se prikupljaju izvještajnom metodom, putem obrazaca M KPS USL 01 i M KPS TRANS 01. Istraživanje provodi Federalni zavod za statistiku preko devet kantonalnih službi za statistiku i Zavoda za informatiku i statistiku Kantona Sarajevo. Početkom godine, Odsjek za statistiku usluga i vanjske trgovine FZS-a dostavlja statistički instrumentarij kantonalnim službama za statistiku, koje dostavljaju obrasce, uputstva i popratne dopise izvještajnim jedinicama iz uzorka (adresara). Izvještajne jedinice dostavljaju kantonalnim službama po jedan primjerak popunjenog izvještaja najkasnije 10 dana nakon završetka referentnog/posmatranog mjeseca. Kantonalne službe dostavljaju prikupljene i prekontrolisane izvještaje Odsjeku za statistiku usluga i vanjske trgovine 20 dana nakon završetka referentnog mjeseca. Unos, kontrola i analiza podataka vrše se u Odsjeku za statistiku usluga i vanjske trgovine, osim za Kanton Sarajevo. Podaci za Kanton Sarajevo se preuzimaju od Zavoda za informatiku i statistiku KS u elektronskoj formi (access format). Nakon toga se nastavlja s fazom editovanja, obrade, analize i objave podataka. Rok završetka obrade je 50. dana, a rok objave 55. dana nakon završetka referentnog tromjesečja.

S.18.4 Validacija podataka

Vrše se kontrola nelogičnosti, outliera, identifikacija odgovora i obuhvata s ciljem poboljšanja kvaliteta. Kontrola nelogičnosti podrazumijeva velika odstupanja u odnosu na prethodne periode (veliki rast ili pad prometa $\pm 50\%$). Podatak se provjerava i vrši ispravka u slučaju greške ili se bilježi napomena s razlogom odstupanja. Redovno se evidentira broj pozitivnih odgovora u odnosu na uzorak, neodgovora, imputacija, djelatnost izvještajne jedinice, promjene djelatnosti, prestanak poslovanja. Ovakva analiza je neophodna za poduzimanje budućih koraka (imputacija, korekcija pondera i sl.).

S.18.5 Kompilacija podataka

Istraživanje se provodi na bazi uzorka. Na osnovu mikro podataka o prometu izvještajnih jedinica i njihovim agregiranjem na nivou stratum djelatnosti KD BiH 2010 izračunava se ukupan promet. Agregiranje prometa na više nivoe djelatnosti (grana, oblast) se vrši prije kompilacije indeksa.

Neodgovor preduzeća ima dva uticaja na podatke: prvo utiče na tačnost procjena, posebno kada se karakteristike preduzeća u skupu odgovora i neodgovora razlikuju, a drugo to doprinosi povećanju varijanse procjene uzorka, jer je tada uzorak manji od onog koji se prvobitno tražio. Smanjenje neodgovora vrši se putem imputacija, korekcija pondera i tretman u posebnim slučajevima. *Imputacija* podataka vrši se na bazi historijskih podataka na tri načina: koristeći podatke preduzeća prethodnog mjeseca prilagođene za stopu rasta istog mjeseca prethodne godine, koristeći stopu rasta sličnih preduzeća (isti stratum) koja su u referentnom mjesecu bila u skupu odgovora i koristeći prosječan mjesečni promet preduzeća ostvaren u prethodnoj godini. *Korekcija pondera* - za preduzeća kod kojih nije izvršena imputacija podataka neophodno je izvršiti korekciju inicijalnih pondera za stratum kojem preduzeće pripada. *U posebnim slučajevima* - preduzeće nije počelo sa radom, trenutno ne radi, u procesu likvidacije ili pogrešna djelatnost preduzeća vrši se imputacija nula za sve stavke (finansijski podatak). Međutim, za navedena preduzeća se ne vrši korekcija pondera i tretiraju se kao preduzeća u skupu odgovora.

Proces izračunavanja indeksa ostalih uslužnih djelatnosti za nivo FBiH se može predstaviti u nekoliko koraka:

- 1) Polazna osnova su pojedinačni podaci prometa po preduzećima (X_i - administrativni finansijski podatak) koji se grupišu u pripadajuće

stratume;

- 2) Stratumi (h) su definisani na nivou razreda i grane djelatnosti - KD BiH 2010 i u zavisnosti od veličine preduzeća. Inicijalni ponder predstavlja recipročnu vrijednost vjerovatnoće izbora jedinice u uzorak. Izračunava se kao količnik broja jedinica u okviru i broja jedinica u uzorku;
- 3) Međutim, u slučajevima neodgovora neophodne su odgovarajuće korekcije inicijalnih pondera. Ukoliko za izvještajnu jedinicu nije izvršena imputacija podataka, vrši se korekcija pondera za stratum kojem preduzeće u neodgovoru pripada. Ponder korigovan za neodgovor dobije se kao odnos broja jedinica u okviru stratuma h i broja jedinica koje su odgovorile na nivou stratuma h .

$$w_i = \frac{N_h}{m_{rh}}$$

- 4) Da bi se dobila vrijednost procijenjenih totala preduzeća po stratimuma za konačnu korekciju koristi se **ratio estimator** r_h . On predstavlja odnos između administrativnog finansijskog podatka (godišnji finansijski podatak preduzeća iz SPR-a) i procijenjenog finansijskog podatka jedinica u skupu odgovora koji treba da se pridruži svakoj jedinici i iz stratuma h .

$$\text{Formula: } r_h = \frac{t_h}{\hat{t}_h}$$

- 4.1) Administrativni finansijski podatak se izračunava za jedinice iz okvira ($i=1...N$) na nivou stratuma h , i to kao suma administrativnih finansijskih podataka jedinica X_i za svaki stratum.

$$\text{Formula: } t_h = \sum_{i=1}^{N_h} X_i$$

- 4.2) Procijenjeni finansijski podatak se računa koristeći samo jedinice u skupu odgovora ($i=1...m_{rh}$) na nivou stratuma, i to kao suma proizvoda $w_i X_i$.

$$\text{Formula: } \hat{t}_h = \sum_{i=1}^{m_{rh}} w_i X_i$$

- 5) Ukupna procjena prometa na nivou svake jedinice i je proizvod ($y_i w_i r_h$) prikupljenog prometa y_i za jedinicu i , pondera te jedinice w_i i količnika r_h za stratum kojem pripada jedinica i . Ukupna procjena prometa je zbir svih pojedinačnih procjena za svaku jedinicu iz skupa odgovora.

Proces kompilacije indeksa se sastoji od sljedećih faza:

1. Izračunaju se totali prometa ostalih uslužnih djelatnosti na nivou stratuma djelatnosti (oblast, grana, razred);
2. Totali prometa na nivou stratuma se sabiraju i agregiraju na nivoe djelatnosti (grane, oblasti ili područje);
3. Indeksi se dobivaju kao količnik prometa tekućeg perioda i prometa ostvarenog u baznoj godini ili nekom prethodnom periodu;

- 4.1. Bazni indeks, količnik prometa tekućeg perioda i prometa ostvarenog u baznoj godini;

$$\text{Formula: } i_t = \frac{y_t}{y_b} \cdot 100$$

- 4.2. Lančani indeks, količnik tekućeg perioda (t) i prethodnog perioda ($t-1$);

- Lančani indeks (isti period prethodne godine): količnik prometa tekućeg perioda (y_t) i prometa u istom periodu prethodne godine (y_{t-12});

$$\text{Formula: } i_t = \frac{y_t}{y_{t-4}} \cdot 100$$

- Lančani indeks (prethodni period): količnik prometa tekućeg perioda (y_t) i prometa u prethodnom periodu (y_{t-1});

$$\text{Formula: } i_t = \frac{y_t}{y_{t-1}} \cdot 100$$

- Kvartalne stope promjena izračunavaju se formulom:

$$s_t = \frac{\Delta y_t}{y_{t-1}} \cdot 100 = \frac{y_t - y_{t-1}}{y_{t-1}} \cdot 100$$

- godišnji indeksi, količnik tekućeg perioda (t) i istog perioda prethodne godine ($t-12$)

$$s_t = \frac{\Delta y_t}{y_{t-4}} \cdot 100 = \frac{y_t - y_{t-4}}{y_{t-4}} \cdot 100$$

S.18.5.1 A7. Stopa imputacije

Tabela br.5 Stopa imputiranih podataka za 2024.godinu, po mjesecima

Referentni period	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Juni	Juli	August	Septembar	Oktobar	Novembar	Decembar	prosjek
Broj jedinica za koje je varijabla Y imputirana	27	31	42	46	40	44	45	46	48	67	60	64	47
Broj jedinica za koje je varijabla Y ostala nepromijenjena	1.758	1.759	1.770	1.763	1.765	1.769	1.771	1.768	1.759	1.761	1.758	1.763	1.764
Stopa imputiranih podataka (%)	1,5	1,8	2,4	2,6	2,3	2,5	2,5	2,6	2,7	3,8	3,4	3,6	2,6

S18.6 Usklađivanje

Od 2017. godine, sezonsko i kalendarsko prilagođavanje vrši se u softveru JDemetra+ (verzija 2.2.4.) metodom TRAMO SEATS na seriji tromjesečnih podataka od prvog tromjesečja 2010. godine. Postupak prilagođavanja se vrši na tromjesečnim serijama nominalnih vrijednosti prometa. Lančani indeksi prezentiraju se u desezoniranom (sezonski i kalendarski prilagođenom) obliku indeksa, a godišnji indeksi se prezentiraju u kalendarski prilagođenom obliku indeksa.

S.18.6.1 Desezoniranje

Statistička tehnika koja se koristi za otklanjanje efekata uticaja sezonskog kalendara na seriji podataka. Postupak prilagođavanja se vrši na tromjesečnim serijama nominalnih vrijednosti prometa. Lančani indeksi prezentiraju se u desezoniranom obliku indeksa (SA), a godišnji indeksi se prezentiraju u kalendarski prilagođenom obliku indeksa (WDA). Kalendarsko i sezonsko prilagođavanje se provodi od 2017.godine, na tromjesečnoj seriji podatka od prvog tromjesečja 2010.godine. Za prijevoz i skladištenje se prilagođavanje provodi od 2018.godine.

S.19 Komentar